

PROJEKT: EGIPAT

piše: **Snježana Ivetić**, odgajateljica

Darovito dijete u grupi

Darovito dijete u grupi svojom osobnošću, sposobnostima i kreativnošću odudara od druge djece, ali puno daje grupi. Hoćemo li to znati, željeti i moći usmjeriti u pozitivnom pravcu, ovisi o nama samima i našem afinitetu za individualni rad s takvim djetetom. Darovito dijete u grupi pozitivna je stvar za svu djecu u grupi. Zašto? Bliski kontakt i druženje s darovitim *bistričkom* obogaćuje nas sve zajedno i pruža kvalitetnij suživot u grupi. Individualni pristup darovitom djetetu ne znači ujedno i uskraćivanje sebe drugoj djeci, već je to poticaj za vrlo vrijedna nova istraživanja i nova iskustva. Mi smo našim projektom *Egipat* dotaknuli mnoge navedene teme, uspješno spojili darovito dijete i njegove nepresušne ideje s drugom djecom u grupi i nastale su mnogobrojne ideje i nova saznanja.

Luka, daroviti mali istraživač i povjesničar

Luka je daroviti mali istraživač koji za sebe kaže da voli starine. U svom radu "povukao" je drugu djecu sa sobom i pomogao im u otkrivanju njihovih skrivenih interesa i potencijala. Luka je svoja razmišljanja podijelio s drugom djecom, slušao je njihova iskustva, a djeca su osjetila pozitivne vibracije. Tijekom realizacije projekta djeca su učila zajednički djelujući i nadopunjavajući razne aktivnosti. Luka je bistrooki komunikativni petogodišnjak-radoznalac, novoupisani dječak naše srednje grupe, za kojeg smo odmah zamijetili da ima izražene intelektualno- spoznajne sposobnosti, ali i da odstupa od druge djece jer je ponekad nestrpljiv, promjenjivog je raspoloženja i emocionalno osjetljiv. Naš projekt je započeo jednoga jutra individualnim razgovorom s Lukinim tatom u kojem nam je tata pomalo sramežljivo otkrio da je Luka drukčiji od svojih vršnjaka, jer ga zanimaju nesvakidašnje teme. Prvo su to bili Rimljani, a sada je to zaokupljenost Egiptom. Potaknule smo Lukinog tatu da samo slijedi i podržava djetetov interes za nečim novim i neistraženim, a sutradan smo u individualnom radu s Lukom otkrile nevjerovatan istraživački duh usmjeren prema upoznavanju povijesnih i drugih kulturnih običaja daleke zemlje Egipta.

Egipatski kutić u našoj grupi.

Luka nam je ispričao da ga Egipat i piramide zanimaju: *Jer ima lijepih slova i čudno su radili ta slova. Ja znam dva – jedno kao oko, jedno kao križ. Ima Egipatski i duhovni svijet. Egipatski svijet je tamo gdje ima faraona gdje su živjeli Egipćani. Faraone su napravili kao mumije, zamotali su ih, tamo ima zamka da ne bi zločesti ljudi uzeli njihovo zlato. Oni su živjeli tamo gdje su bile zmije naočarke i od zmija su čak radili lijek. Egipat je tamo gdje su piramide, tamo ima puno zamki i pjeska. Sada ne živi nitko u piramidi, tamo je rijeka Nil i ima puno krokodila i tamo se ide brodom. Puno godina ima ta piramida i rijeka. Jedna piramida se zove Ruksal i bila je lijepa. Prvu piramidu sagradili su Egipćani – ljudi koji su bili tamo. Egipćani su kopali u pijesku i tražili zlato. Glavni grad Egipta je Kairo.*

Ideja za projekt

Nakon ove priče Luka je samoinicijativno s prijateljem Erikom počeo smišljati i graditi piramide. Promatrajući ih, ubrzo nam je sinula ideja! Zajedno smo odlučili postepeno krenuti u istraživački projekt - otkrivanje i upoznavanje daleke zemlje Egipta. Uključili smo i roditelje, a Lukini roditelji su postali naši aktivni suradnici dajući nam vrijedne informacije o Lukinim sklonostima i interesima. Lukina mama nam je ukazivala na speci-

fične interese i zanimacije svog djeteta, kao što su Svemir, Rimljani, a sada i Egipat, koje traju dulje vrijeme. Putem literature (enciklopedija i fotokopiranih sadržaja iz knjiga) Luka "ulazi" u stari drevni svijet Egipta te detaljno upoznaje povijesnu i kulturnu baštinu Egipta. Roditelji naglašavaju Lukino oduševljenje novim spoznajama; *jer Luka spava s Egiptom*. Svakodnevno dolazi veseo i razdragan u vrtić i njegove prve riječi su: *Ima li nešto novo egiptsko?* Zanimaju ga arheološke iskopine Egipta, a najviše je fasciniran piramidama, mumijsama i hijeroglifima.

Nastaju i prvi crteži piramida i Egipćana. Potaknut da od čepova na zidnom mozaiku napravi Egipat Luka obrazlaže svoju konstrukciju: *To je rijeka Nil - ovo je avion da ljudi idu u Egipat. To je piramida, tu su banane (tamo je jako toplo, pa narastu). Ovo je grad Kairo, lijepi, jako siromašan, tamo čak rade sok od kore. Piramide su grobovi Egipta.*

Svojom toplinom i komunikacijom Luka je za Egipat zainteresirao i drugu djecu. On ih spremno uči i priča im o Egipćanima, Sfingi i piramidama, a djeca ga s mnogo pažnje slušaju. U projekt su se ubrzo uključila i djeca sličnih kreativnih interesa i pontecijala. Prvi među njima bili su Lukin prijatelj Erik i Filip koji je također zaokupljen poviješću, životom Rimljana i legendama koje mu čita mama. Filip u vrtić donosi veliki globus i pokazuje djeci gdje se nalazi daleka zemlja Egipat, a gdje je naša domovina Hrvatska. Kroz razgovor i rukovanje globusom, nastojimo kod djece pobuditi zanimanje za udaljena mjesta, druge države, kontinente i dr. Filip iznosi svoja saznanja da se u svakoj zemlji govori drukčijim jezikom, da se drukčije slavi Božić i kiti bor, sprema se različita blagdanska hrana, ljudi se razlikuju po boji kože. Djeca postupno počinju shvaćati da pripadaju velikoj "Judskoj obitelji" u kojoj treba poticati međusobno razumijevanje i toleranciju te poštivanje razlika među ljudima.

Slikovnica kao poticaj

Na poticajno pitanje bi li željela pobliže upoznati daleku zemlju Egipat, djeca su oduševljeno pristala. I tako smo počeli s čitanjem i pričanjem predivne stilizirane slikovnice *Piramide drevnog Egipta* F. Maruejola. Djeca su sudjelovala u fantastičnoj avanturi piramida, u njihovom ponovnom otkrivanju tisućljećima nakon njihovog stvaranja. Slikovnica sadrži i zlatnu masku koja trodimenzionalno prikazuje svijet drevnog Egipta. Djeca su zainteresirano slušala i upoznavala znamenitosti - drevne konstrukcije, piramide - način i razloge njihovog nastajanja. Fasciniralo ih je to saznanje da je za izgradnju jedne piramide potrebno 20 godina, a graditelji su je gradili nekim čudnim alatom.

Djecu se najviše dojmila Sfinga - najveći kíp u Egiptu. Posebno im je bio zanimljiv njezin izgled - tijelo lava i glava čovjeka te vjerovanja u moći koje je ona nosila sa sobom. Djeca su zapamtila da su Sfingi slomili nos jer je bila božanska i imala je moć. Djeca su upoznala stare običaje - svetkovine Egipta - jedna od njih bila je balzamiranje mumija. Mumije su već prije budile dječju radoznalost i želju za istraživanjem. Djeca su koncentrirano i pažljivo upijala priče o balzamiranju i nisu se plašila čuti kako su balzamirali faraona. Zanimljivo im je bilo čuti da su za omotavanje upotrebljavali smolu i vrpce tkanine. Tako balzamirane mumije odlagali su u grobnice - sarkofage u piramidi sa zlatnim nakitom i ostalim stvarima. *Neke su grobnice bile opljačkane*, nadopunjuju nas Luka i Filip. Luka nas uči da su Egipćani pisali hijeroglife u piramidama te da su koristili papirus od jedne biljke.

Egipatski kutić

Zajedno smo izgradili egipatski kutić u našoj sobi dnevnog boravka i tako potaknuli djecu da krenu dalje u egipatske avanture i putovanja Egiptom. Egipatski centar i vrijeme im je potrebno da sažive sa svojim istraživačkim duhom i saznanjima. Uz slike egipatskih znamenitosti: piramide, sfinge, mumije, djeca dobivaju poticaj za likovno stvaralaštvo. Među prvima su idejni pokretač Luka i Filip te male likovne umjetnice Ena i Valeria. Nastaju predivni likovni radovi u raznim likovnim tehnikama: *Egipat* (akvarel pastele), *Sfinga* (zlatni i plavi flomaster), *Piramide* (crni flomaster i lavir-tuš). Ohrabrena i motivirana, tom se radu pridružuju i druga djeca u obradi teme *Piramide u tehnici olovkom*.

Ovakve su piramide gradili Egipćani.

Znanstveno istraživanje

U istraživački projekt o Egiptu hrabro se uključila i kolegica pripravnica Anita. Oduševljena dječakom Lukom te njegovim interesom za nečim novim i nepoznatim, u dogovoru s odgajateljem i pedagogom odlučila se za temu stručnog ispita *Igre i aktivnosti otkrivanja i upoznavanja svijeta daleke zemlje Egipta*. Boraveći u grupi, kolegica Anita upoznaje sklonosti, osobine i sposobnosti djece. Motivirajući djecu ispisanim imenima kroz slikovno pismo - hijeroglif, potaknula ih je na osobnu kreativnost. Ova aktivnost je za djecu bila novi izazov, a sličice iz slikovnog pisma potaknule su djecu na stvaranje i kreiranje svojih osobnih hijeroglifa. Kolegica je vrlo kreativno izradila didaktička sredstva i to: dvojne slike - memory (egipatske znamenitosti), društvenu igru - putovanje u Egipat (sastoji se od simboličkog putovanja uz poštivanje pravila igre), slagaljku i pokrivaljku *Sfinga i Zlatna maska* (djeca slažu stilizirane dijelove). Kulminacijom dječjeg stvaralaštva i osobne kreativnosti, uz mnoštvo originalnih dječjih ideja i kreativnog rješavanja problema u radnoj stvaralačkoj atmosferi, do izražaja je došla praktična aktivnost polaganja stručnog ispita kolegice Anite. Djeca su samostalno istraživala, manipulirala i percipirala ponuđene igre i aktivnosti po centrima aktivnosti, odabravši ih prema vlastitom interesu, uz poticaj aktivnog razmišljanja.

Po izboru i afinitetu djeca su mogla odabrati:

- > modeliranje i balzamiranje mumija
- > izradivanje sfinge
- > stvaranje duginih boja u pješčaniku - bočici
- > crtanje hijeroglifa na kamenim pločicama
- > slušanje priče Mali Egipćanin
- > slušanje i plesanje uz faraonsku glazbu, uz stvaranje zvuka (Šuškalice).

I što reći na kraju?

Lukine riječi: *Danas je bio veliki egipatski dan, govore sve. A to nije sve. Egipatske se aktivnosti nastavljaju. Luka je kod kuće smislio predivnu priču Zlatni hijeroglifi koju je mama zapisala, a mi u vrtiću je želimo pretočiti u slikovnicu ili strip. Djeca su kreativni stvaratelji, mali istraživači, što pokazuje i ovaj mali sklop obogaćenog programa. Sve ovisi o poticajima odgajatelja, otvorenosti i spremnosti za suradnju, a mali genijalci će nas svojom kreativnošću i originalnošću nagraditi.*

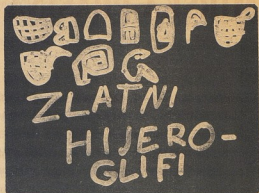
ZLATNI HIJEROGLIFI

Bio jednom dobar faraon, ali je bio jako star. I umro je. Jedan dečko je želio postati faraon. Zvao se Riki. Kada je došao do sfinge, ona ga je pitala što želi. Rekao joj je svoju želju. Sfinga je naredila robovima da ubiju zločestog faraona, a Riki da postane njihov dobar faraon. Robovi su poslušali i Riki je ispunio želju. Kada su njegovi mama i tata vidjeli da je Riki bogat, Riki im je dao krune. Sfingu su lijepo uredili jer je bila zakopana u pijesku. Kada je Riki porastao i došao star, njegovi su ga robovi mumificirali i stavili u piramidu. Malena je bila i sa zamkama. Kada je on umro, neki lopovi ušli su u piramidu. Pali u zamku sa strelicama. Takli su hijeroglif i došli u tajni kutak. U tajnom kutku bio je komad papirusa s nacrtom od piramide i svih faraona. To je bila "tajna mapa papirusa od Rikija faraona." Kradljivci su znali pročitati hijeroglif. Nešto su pročitali, a nešto nisu. Ali jedan kradljivac je imao 'očale i pročitao je sve tajne hijeroglif. Tako su došli do sarkofaga. Tamo nije bilo zlata. Onda su pritisli hijeroglif i Riki se probudio. Riki ih je pitao tko su, a oni su rekli da su samo turisti, ali da im kaže di je zlato jer ga neće uzeti.

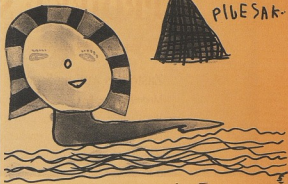
Riki im je rekao di je zlato. Pritis'o je hijeroglif i pokazao zlato. Lopovi su uzeli zlato ali ne i glavni dijamant. Ako se on dira probudi se sfinga i svi faraoni. Riki je iš'o spavati. Gledao je televiziju u sarkofagu, a ima i kamere. Neki hijeroglifi su bili kamere i Riki je sve mogao vidjeti. Vratio se u zlatni kutak, uzeo glavni dijamant, došao do Sfinge i zamolio da li može ponovo spavati. Sfinga je rekla da će još dugo živjeti i imati robove. Tada je ponovo umro, umro zauvijek. Bio zakopan u piramidi. Novi faraon stvorio se iz sfinge i zvao se Tir Tinton. Bio je dobar prijatelj od Rikija i imao je čarobni prah. Probudio je Rikija i sve faraone, a kada je puhnuo u devu stvorio se novi faraon, probudila se sfinga i letila je po svom Egiptu.

Luka Pletikos

EGIPATSKA PRICA

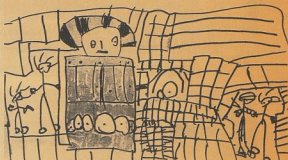
ŠFINGU SU LIJEPOUREDILI
VER BE BILA ZAK OPANA U
PIBESAK.

BIO JEDNOM DOBAR FARAON,
ALI CE BIO BAR STAR.
VAKO STAR.
I UMRO JE.

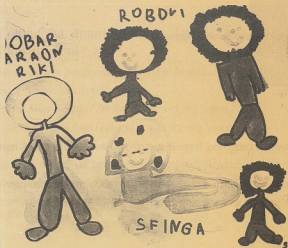

DOSLI SU DO SARKOFAGA. TAJ
NIJE BIL LLATA. PRITISLI SU
HIJEROGLIFI RIKIS E PROBUDIO.

DOBAR
ARAON
RIKI

ROBovi

PRICU SMISLIO "EGIPČANI
LUKA PLETIKOS,
CRTALE BACIC ENA, VALERIA
FILIP B. I LUKA. SVIGIR
PRICU PO SLIKAMA UPISAU
VALERIA A CIJELU
LARA DEMARIW.
SREDNA SKUPINA "CVJETICI"
PULA, PROSINAC 2001-TRAVNJE 2002.